

စိတ်ကူးချိုချိုအနုပညာ

လော်လော်အောင် ဆည်းဆာဖြူ

ပိုင်မော်ဒန်မှတ်စုဆောင်းပါးများ

ဆည်းဆာဖြူ (၁)

အတော်အသင့် ရေးခဲ့ဖူးပါတယ်။ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် စိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်မပါ၊ လိုရာ သိပ်မရောက်ဘူး။ အခု လိုအပ်တယ် ယူဆလို့ ထပ်ရေးလိုက်ပါတယ်။ ကျွန်တော်သိထားတယ်လို့ ထင်ထားသမျှ ပို့စိမော်ဒန်အကြောင်းပါပဲ။

တစ်ခုခု ပြောမယ်ကြံလိုက်ရင် ဘာမှ မပြောရသေးဘူး။ ရှေ့ကခံခံနေတဲ့ ကိစ္စတွေ ရှိတတ်တယ်။ ဘာမှ မပြောရသေးခင်ပဲ ရှင်းလိုက်လင်းလိုက်ရတာ အမော။ မော်ဒန်အကြောင်း စပြောတုန်းက ဒါတွေဟာ နိုင်တီးဝမ်တီးဝမ်းကဟာတွေ၊ အခုမှ လာလုပ်နေတယ်လို့ ပြောကြတယ်။

ဟုတ်ပါသော်ကော။ မော်ဒန်ဆရာမကြီးဗာဂျီနီယာဝုဖ် (woolf) ရဲ့ စကားတစ်ခွန်းက ကမ္ဘာကျော်ပါ။ "၁၉၁၀ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလအတွင်း သို့မဟုတ် ဒီဇင်ဘာလလောက်မှာ အပြောင်းအလဲ တစ်ခု ဖြစ်ပြီး မော်ဒန်ဝ

တ္ထုတိုခေတ် စတယ်"လို့ ပြောခဲ့တယ်။(In or about December,1910) ဒီ
တော့ နိုင်တီးဝမ်တီဝမ်း ၁၉၁၁ လို့ အမနာပ ပြောတဲ့ လူတွေလည်း
ပြောစရာပါပဲ။ ဒါပေမဲ့ အသေအချာ ဆင်ဆင်ခြင်ခြင် စိတ်ကြီးကြီး သ
ဘောကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ထားပြီး စဉ်းစားတော့ အဲဒီလိုပြောတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်
ဟာ သမိုင်းအမြင်မရှိဘူး။ အနုပညာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု၊ အနုပညာသ
ဘော သဘာဝတို့ ကို မသိတဲ့ လူ ဖြစ်နေတာ တွေ့ရပါတယ်။

ပုဖ်ပြောခဲ့တဲ့ ၁၉၁၀ ခုနှစ်ဆိုတာ စဉ်းစားကြည့်ပါ။
မြန်မာကာလပေါ်ဝတ္ထု(နော်ဗယ်)ဆိုတာ ဘယ်ဟာလဲ။ ဘယ်တုန်းက
ပေါ်ခဲ့သလဲ။ မောင်ရင်မယ် မမယ်မ ဝတ္ထုပါပဲ။ ၁၉၀၄ ခုနှစ်မှာ စပေါ်တ
ယ်။ ဒါတောင် ပီပီပြင်ပြင် မဟုတ်သေးဘူး။အမှီးဝတ္ထုပဲ ရှိသေးတယ်။

နောက်တစ်ခု ပြောသင့်တာက ဦးလတ်ရဲ့ စံပယ်ပင် ဝတ္ထု။ ၁၉၁၂ ခု
နှစ်မှာ ထွက်တယ်။ နောက်သူရဲ့ ရွှေပြည်စိုး။ ၁၉၁၄ ခုနှစ်မှာ ထွက်တ
ယ်။ ကမ္ဘာစာပေမှာ ခေတ်တစ်ခေတ်က နောက်တစ်ခေတ်ကို ကူးတဲ့ အ
ချိန်၊ ကျွန်တော်တို့ က အဲဒီတော့မှ ခေတ်တစ်ခေတ် စတယ်။ ကျွန်တော်
တို့ သိပ်နောက်ကျနေတယ်ဆိုတာ (အခုအထိပါပဲ)။

ဒါကြောင့် နိုင်တီးဝမ်တီဝမ်းကဟာတွေ ဖြစ်ပါစေလို့ ပြောရမှာ ပါပဲ။
ဘာကြောင့် လဲဆိုတော့ အဲဒီအကြောင်းတွေ မပြောရသေးလို့ ပါပဲ။
ပြောတဲ့ လူမရှိဘဲ (ဝါ) ဘယ်သူမျှ မပြောကြဘဲ ဒီအတိုင်း ငုတ်တုတ်ထိုင်
နေကြရမှာ လား။ ဘယ်သူ ဘယ်လိုပဲရိရိ၊ ဘယ်သူ ဘယ်လို ရှုတ်ချ ရှုတ်
ချ ကျွန်တော်တို့ ကတော့ မပြောရသေးတာတွေ ပြောသင့်တယ်ထင်ရင်
ပြောမှာ ပဲ။ အခု ပို့စ်မော်ဒန် အကြောင်း ဆက်ပြောရပါဦးမယ်။

အခု ... ပို့စ်မော်ဒန်ခေတ် ကုန်သွားပြီတဲ့ လား။ ပညာရှင် တစ်ယောက်ကတော့ ပို့စ်မော်ဒန်(တို့)ရဲ့ ကြီးမားတဲ့ သြဇာဟာ မရှိတော့ဘူး။ သြဇာပေးလွှမ်းမိုးတဲ့ ခေတ် ကုန်သွားပြီဆိုတဲ့ စကားမျိုး ပြောဖူးပါတယ်။ (The Period of Its influence is now over)ပြောတဲ့ သူက ကလေးကချေ အီယောင်ဝါး မဟုတ်ပါ။ အောက်စဖို့ဒ် Oxford တက္ကသိုလ်ထွက် ပါမောက္ခ ခရစ္စတိုဖာ ဘတ်တလာ(Christopher Butler) ဖြစ်ပါတယ်။ ဘာပါမောက္ခလဲဆိုတော့ ‘အင်္ဂလိပ်ဘာသာစကားနဲ့ စာပေ’ ပါမောက္ခ ဖြစ်ပါတယ်။ ပြောရေးဆိုခွင့်ရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာ ထင်ရှားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ...

ဒီဒါပေမဲ့က အရေးကြီးပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ကမ္ဘာမှာ ‘ပြီး’သွားတာတွေ ကျွန်တော်တို့ က ‘မပြီး’သေးဘူး။ အခုမှ ‘စ’ကြရတယ်။ အဲဒါမျိုးတွေ အများကြီးပါပဲ။ သမိုင်းဖြစ်ရပ်တွေကို မှန်မှန်ကန်ကန် ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းကြဖို့ လိုပါလိမ့်မယ်။ မြန်မာ့သမိုင်းဟာ မြန်မာ့သမိုင်းပါ။ အမေရိကန်သမိုင်းမဟုတ်၊ တရုတ်သမိုင်းမဟုတ်၊ ဂျပန်သမိုင်း မဟုတ်၊ ဥရောပသမိုင်းမဟုတ်၊ မြန်မာဆိုတဲ့ သီးခြားအခြေအနေကို သတိပြုရမှာ အသေအချာပါပဲ။

အမေရိကန်နိုင်ငံက ပါမောက္ခ ဖရက်ဒရစ် ဂျိမ်းဆင်(Frederic Jameson)ဆိုတာ ဒီနေ့ကမ္ဘာ့စာပေ လောကမှာ အထင်အရှားပါပဲ။ သူဟာ လက်ဝဲဆရာကြီး မာ့ကွဝါဒီ ဝေဖန်ရေးဆရာကြီး လို့ လည်း ကျော်ကြားပါတယ်။ သူက အရင်းရှင်ခေတ်ကို သုံးပိုင်းပိုင်းပြီး ပြခဲ့တယ်။

(၁)ဈေးကွက်အရင်းရှင်ခေတ်(Market Capitalism) ဆယ့်ရှစ်ရာစုက နေ ဆယ့်ကိုးရာစု အကုန်အထိ အနောက်ဥရောပ၊ အင်္ဂလန်၊ အမေရိကန်တို့ မှာ ထွန်းကားတယ်။ စာပေအနုပညာ အမျိုးအစား(ဝါ)ရသအမျိုးအစား (Kind of Aesthetics)လို့ ဆိုပါတယ်။ကတော့ သရုပ်မှန်(Realism) ထွန်းကားတယ်။

(၂) ဒုတိယခေတ်ကတော့ လက်ဝါးကြီးအုပ် အရင်းရှင်ခေတ် (Monopoly Capitalism) ဆယ့်ကိုးရာစု နှောင်းပိုင်းက နှစ်ဆယ်ရာစုအလယ်(ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး)ထိ ထွန်းကားတယ်။ စာပေအနုပညာကတော့ မော်ဒန်(Modernism)ခေတ်။

(၃) တတိယပိုင်း အခု ကျွန်တော်တို့ ခေတ်ကတော့ (Multinational/ Consumer Capitalism) စာပေအနုပညာကတော့ ပို့စ်မော်ဒန်(Postmodernism)လို့ ခွဲခြားမိန့်ဆိုခဲ့ပါတယ်။

ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံရဲ့ သမိုင်းစဉ်နဲ့ ခွင်ချကြည့်ပါလား။ သိပ္ပံနဲ့ နိုင်ငံရေးဘက်ကြည့်တော့ ပထမခေတ်မှာ ရေနွေးငွေ့နဲ့ မောင်းတဲ့ စက်တွေ၊ မော်တာတွေ ထွန်းကားတယ်။ ဒုတိယခေတ်မှာ လျှပ်စစ်ဓာတ်အားတွေ ထွန်းကားတယ်။ အခု ပို့စ်မော်ဒန်ခေတ်မှာ နယူကလိယနဲ့ အီလက်ထရောနစ် နည်းပညာတွေ ထွန်းကားလာတယ်။

ဆည်းဆာဖြူ(၂)

ကျွန်တော်တင်ပြခဲ့သမျှ ပြန်ချုပ်ရင် အချိန်ကာလ သဘောတရားအရ အနောက်မှာ (ဝါ) ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ပြီး နိုင်ငံကြီးတွေမှာ 'ပြီး'သွားပေမယ့် ကျွန်တော်တို့ က မစရသေးဘူး(ဝါ)အခုမှ 'စ'ကြရတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ။ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှု အပိုင်းနဲ့ ပြောရရင်လည်း ကျွန်တော်တို့ နိုင်ငံဟာ အလျှံပယ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်တဲ့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် ဘယ်တုန်းကမျှ မရောက်ခဲ့ပါဘူးလို့ လည်း ပြောရမယ်။ လက်ဝဲနွယ်ဝင်များ ရဲ့ စကားသုံးနဲ့ ပြောရရင် အလျှံပယ်ကြွယ်ဝတဲ့ အရင်းရှင် လူ့အဖွဲ့အစည်းရဲ့ ရုပ်တရားများ (ဝါ) ရုပ်အခြေအနေများ ဟာ ဘယ်တုန်းကမှ မရှိခဲ့ပါဘူး။ အဲဒီလို အခြေအနေတွေရှိမှ ပို့စ်မော်ဒန်သဘောတွေ ဖြစ်ပေါ်မယ်လို့ ပုံသေ ပြဋ္ဌာန်းလို့ မရပါဘူး။ အဓိကကတော့ ကျွန်တော်တို့ ရဲ့ သီးခြားအခြေအနေပါပဲ။ ရှေ့မှာ ဆက်ပြောစရာတွေ ရှိပါတယ်။ အခုတစ်ခါ နေရာဒေသ သဘောတရားနဲ့ ဆင်ခြင်ကြည့်ဖို့ တင်ပြလိုပါတယ်။ အောက်ဖော်ပြပါ အဆိုကို စဉ်းစားကြည့်ပါ။

အယူအဆ၊ အတွေးအခေါ်၊ ယုံကြည်ချက်တွေဟာ စတင်ပေါ်ပေါက်ရာ နေရာဒေသရဲ့ ပထဝီ နယ်နိမိတ်၊ ယဉ်ကျေးမှု နယ်နိမိတ်တွေရဲ့ ပြင်ပမှာ မတည်ငြိမ်နိုင်ဘူး။ မထွန်းကားနိုင်ဘူး။ တရားမဝင်ဘူးလို့ ငြင်းလို့ မရနိုင်။ သာဓကအဖြစ် ဗုဒ္ဓဘာသာကိုပဲ ကြည့်ပါ။ အိန္ဒိယမြောက်ပိုင်း ကွက်ကွက်ကလေးမျှသာ ထွန်းကားတာ မဟုတ်ဘူး ။ ကမ္ဘာ့အရပ်ရပ်

အနွံ ရောက်ရှိ ထွန်းကားတာ အထင်အရှားပါပဲ။

ဒါကြောင့် ပို့စ်မော်ဒန်ဟာ အနောက်မှာ ဖြစ်တာ၊ အနောက်ရဲ့ အခြေအနေအရ ဖြစ်တာ၊ အနောက်မှာ သာ ဖြစ်နိုင်တာလို့ ပြောလို့ မရနိုင်ပါဘူး။ အယူအဆ၊ အတွေးအခေါ်၊ ယုံကြည်ချက်ဆိုတာ ပျံ့နှံ့နိုင်တယ်။ ကူးလူးဆက်သွယ်နိုင်တယ်။ ပျံ့နှံ့ရောက်ရှိတဲ့ ဒေသခံလူတွေကလည်း သူတို့ အတွက် အကျိုးစီးပွားဖြစ်မယ်၊ သူတို့ နဲ့ ကိုက်ညီမယ်ဆိုရင် အဲသလို ပျံ့နှံ့လာတဲ့ အယူအဆတွေကို လက်ခံထွေးပိုက်ကြတယ်။ သမိုင်းမှာ အထင်အရှားပါပဲ။ အဲဒီတော့ ပို့စ်မော်ဒန်ဟာ အနောက်မှာ ဖြစ်တာ၊ အနောက်ရဲ့ အခြေအနေ၊ အနောက်ရဲ့ ကိစ္စပဲလို့ ကျွန်တော်တို့ ငြင်းပယ်ရင် အမြော်အမြင်နည်းရာ ကျပါလိမ့်မယ်။ ကျွန်တော်တို့ အချိန်အခါ၊ အခြေအနေအရ အကျိုးရှိမယ်၊ အသုံးတည့်မယ်၊ အလုပ်ဖြစ်မယ်ဆိုရင် ကျွန်တော်တို့ လက်ခံကြရမှာ ပါပဲ။ လက်တွေ့အကျိုးရှိစေမယ့် ကိစ္စဟာ ပမာနပါပဲ။

ပျံ့နှံ့ကူးစက်လာတဲ့ အတွေးအခေါ်၊ အယူအဆ၊ ဓလေ့တွေကို ကိုယ့်အတွက် လက်တွေ့ဘဝမှာ အကျိုးရှိတယ်ဆိုရင် လက်ခံထွေးပိုက်သင့်တယ်။ အဲဒီလိုပဲ လက်တွေ့ကိစ္စ၊ လက်တွေ့ဘဝမှာ အကျိုးရှိမယ်ဆိုရင် ပြင်ပက အတွေးအခေါ်၊ အယူအဆ၊ ယုံကြည်မှုတွေကို တင်သွင်းဖို့ လိုအပ်ရင်လည်း တင်သွင်းရပါလိမ့်မယ်။ အဲဒီလို တင်သွင်းလာတာကိုလည်း ဆန့်ကျင်ငြင်းပယ်ဖို့ မသင့်ပေဘူး။ ခရစ်နှစ် ၁၀၄၄ က ပုဂံဟာ အကောင်းဆုံး သာဓကပါပဲ။ အဲဒီက အနော်ရထာမင်းကြီးဟာလည်း အကောင်းဆုံး သာဓကပါပဲ။ အဲဒီအချိန်မှာ ပုဂံရဲ့ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှုဟာ နတ်ကိုးကွယ်မှု မယာယန(တန္တရ) အရောရော အနှောနှော ဖြစ်နေတယ်။ သထုံက ရှင်အရဟံ တင်သွင်းလာတဲ့ (ထေရဝါဒ) ဗုဒ္ဓဘာသာကို အနော်ရထာ လက်ခံလိုက်တယ်။ ဆက်လက်ပွားများ အောင် စည်ပင်အောင်

င် ကြံဆောင် ကြိုးပမ်းခဲ့တယ်။

အဓိက ပြောချင်တာကတော့ ကိုးကွယ်ယုံကြည်မှု အသစ်တစ်ခုကို တင်သွင်းလာတယ်ဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ။ တင်သွင်းလာတာကို လက်ခံထွေးပိုက်တယ်ဆိုတဲ့ အချက်ပါပဲ။ ဒီနေ့ပါဆိုရင် နှစ်ပေါင်း ကိုး ရာခိုင်နှုန်းဆယ့်တစ်နှစ် ရှိပါပြီ။ ဒီမှာ ဆိုချင်တာကတော့ ပို့စ်မော်ဒန်ကို ကျွန်တော်တို့ တင်သွင်းလာကြတယ် ဆိုရင်လည်း ငြင်းဖွယ်မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော်တို့ အတွက် အကျိုးရှိမယ်လို့ ယူဆယုံကြည်တဲ့ အတွက် တင် သွင်းလာတာပဲ ဖြစ်ပါတယ်။ အကြောင်းအကျိုး၊ အကောင်းအဆိုးကို သုံးသပ်ကြပါ။ ဝေဖန်ကြပါ။ အကျိုးပျက်စီးမယ်၊ အဆိုးတွေချည်း ကြုံရ လိမ့်မယ် ဆိုရင်လည်း သမိုင်းမှာ လူဆိုးအဖြစ်၊ တရားခံအဖြစ် ကျွန် တော်တို့ ကျေကျေနပ်နပ် ခံယူသွားပါမယ်။

အခုတော့ ကျွန်တော်တို့ လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွက် အကျိုးစီးပွား ဖြစ် စေမယ်လို့ ယုံကြည်တဲ့ အတွက် ‘တင်သွင်း’နေတာပါပဲ။
